

Abonnement pour un an

250 piastres

Edition spéciale 300 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Septembre 1924 — No 169

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

أبونمان : سنه لکي [٢٤ نزه]

داخل ایچون ٢ ، خارج ایچون

٢ ١/٢ اعلا کاغذ ایسی ه رادر .

اداره خانه سی

جفال اوغانده « اجتهاد نوی »

تلفون : استانبول ٨٦

یکرمینچی سنه

نومرو ١٦٩-١ ایلول ١٩٢٤

یدن بریولجی انطباعی ویریور. پک مهم و لازم اولان ده بودر .

بزم بوکونکی (ادرنه) ولایتزدن کوچوک اولان دانیمارقا، تاریخده بیوک رول صاحبی در . بر زمانلر (اسقاندیناویا) یه و (انکلتره) نک بر قسمنه حاکم ایدی . (شکسپیر) ک (هاملهت Hamlet) آدلی اک یوکسک واک مشهور درامی ، (دانیمارقا) نک (انکلتره) قرالنه حاکم اولدیغی زمانه عائد بر دانیمارقا قرال و پره نسنک ماجرالری مصوردر . (دانیمارقا) نک فیضلی تجارتی ، زراعتی واردر . حیوانات اهلیه یتشدیرمکده مارتی بیوکدر . جغرافیای اقتصادی کتابلرنده مبزولاً بولونان معلومات ایله صحیفه لر میزی تولدورماق ایسته میورز . کوچک دانیمارقا ، (اوروپا) نک بیوک ملت لرندن ، ادبیات و صناعات نفیسه ساحه سننده ده ، پک کری قلامشدر Heiberg · Drachman · Grundvig کیی درام نویس لری ، Hansen, Holst کیی شاعر لری Gade · Leimye · Hartmann کیی موسیقی استاد لری واردر .

(اجتهاد) ک مدیر فکر لرندن برینی تثبیت ایدن شو سطرلر ایله بو ملاقاتنامه یه ختام ویرمه یی فائده سز کور میورم :

بر بملکتک حقیق بیوکسکی نه اراضی سنک وسعتنده نه نفوسنک کثافتنده ، نه طور اغنک ثروت طبیعیه سنده نه حکومتک شوکت عسکریه سنده دکلدز ؛ بو بیوکک آنجا ق و طنداشلرینک قیمت اجتماعیه سننده مکیندر .

ع. ج.

حرکت فکریه

سیاست و اقتصاد

محرری : آقچوره اوغلو یوسف
طابی : ابراهیم حلمی

آقچوره اوغلو یوسف بک (اجتهاد) قارلرنجه چوقدن معروف و محترمدر . مشروطیت انقلابی متعاقب (اجتهاد) ده مهم بر ایکی مقاله سی انتشار ایتشدی : یوسف بکی ۱۸۹۹ ده ، [یکرمی آلتی سنه اول] احمد رضا بکک

Rue Monge 48 ده کی آپارتماننده رفیق غیر مفارقی احمد فرید بک برادر مزله برابر ایلک دفعه کورمش ایدم . احمد رضا بک بدن خایلی سنج اولان بوا یکی وطنداشی کال اعتنا ایله بانا پردزانتیه ایتشدی . اونلر علوم سیاسییه مکتبنی بتیرمک اوزره ایدیلر . بن داها اول (طرابلس غرب غرب) زنداندن تخلص جان ایدرک فرانسه یه جان آتمش بولونیوردم . (قهربات) تحتویاتندن اولان و

تعریض ایدمجه حقّه بیداد شهر یاری
اولدی بزه (فرانسه) منقای اختیاری ؛

مطالعیه باشلایان و

عمرک دیمکدر عمری احرار پریشانک
حریت، ای مقدس، جاوید روح ساری !

یتیمه نهایتلنن اوزون بر منظمه می او قورکن و کنجکک
آتش لری ایچنده مشتعل اولاراق

خسرانکه امین اول ، ای سن که ایسته یورسین
زنجیره قیلماق اجرای حکمداری !

یتیمی انشاد ایدرکن هر ایکی کنجک کوزلردن عادتاً برر
چفت آلوک حقیق یغنی سزمشدم . یوسف بک پاریس
علوم سیاسییه مکتبنی اکال ایتدیکدن سوکوره، غالباً ،
روسیایه اصل وطنی اولان (قازان) ه کیتدی و اوزون
سنه لر اوراده ، فعالیت ذکائییه سننه دوام ایتدی . فرید
بکله ، بالاخره مصر القاهره ده بولوشدق . یوسف بکله
مشروطیت انقلابی متعاقب استانبولده برلشدک . بو کوچوک
مقدمه دن مقصدم یوسف آقچوره بکک حیات فکر یسنک
آز چوق آرقاداشی و « وتیره » ذکائییه سنک نظر لرمه
معقبی اولدیغمی آکلاتما قدر . یوسف آقچوره بک اک
آز دکیشن شخصیتلر مزندن در . شخصیت ذکائییه لرک
دکیشمه سی ده دکیشمه مه سی ده برر مزیت در .

(عمر خبام) ک شراب ایچک حقه ده بر رباعیسی
خاطر مه هدی مالی شودر : واقعا شراب ایچمک حرامدر
فقطه ایچنه . ایچلیدیکی محله و کیملکه برابر ایچلیدیکنه کوره
بو ممنوعیت موجود اولاییلر بو دوت شرط ، موافق
بر صورتده مجتمع اولدیغی زمان شرابی غافل آدمی لرم
ایچمزده کم ایچر اوزمان شراب ایچمک قادر حلال و مباح
نه بولونور ؟ .

مستمر اولمادیغنه چوقدن قناعت کتیش اولدیغمزدن اونقطهیه کئنجه آرتق برابر یورویمیز . فقط حقیق و علمی قناعتلر ایچون مساعفه کارلق [Tolérance] شرط حیات اولدیغندن بو یکی یوللرینه بعضاً صاپامی مفید کوردیکندن دولای کندیسنی آز محترم وآز آرقاداش کوریم .

یوسف بک تاتارد فقط تاتار وتورک بردر دیر وآز چوق اوپله درده . مختلف خطله اوزون عصرلردن بری برلشیمش ، محیطلرینک مختلف انطباعلرینی آلمش فقط عینی قومه منسوب انسانلر آره سنده بیله اولدجه کندیش بوشقلر اولدیغنی ده بیلمز دکلدر . مثلاً (بخارا) نک اوزون قوللی حرقه سیله کزن وبو اوزون قولنه مندیله خدمتی کوردوره ک ایچنه سومکورن وتغفلرندن اکثرینک یانه یا قلاشیلامیان سککنه سی ده تورک اوغلتورکدر ، فقط مثلاً از میرک خالص تخلص تورک اولان تمیز پاک آرسلان کی افهلری ایله بونلر آره سنده کی فرق ، قدما تعبیر نیجه ، ماه ایله ماهی آره سنده کی فرق قادار دکیدر ؟ فقط یوسف بک برادر مزده بو آچیلوب صاحبلمانی طوپلایان بر محور وارکه اوده اقتصادی قناعتیدر .

یوسف بک ایچون بو شیمه ، تعبیر جائز ایسه ، « بو آیین اقتصاد پرستی » پک سلامت آور نتیجه لر ویرمکده در . ارکان حرب ضابطی اولدقدن صوکره ، کندی کندیسنک معلمی ، استادی اولاراق تعلیم وتعلمه وبالخاصه اقتصادک اینجه وحساس قانونلرینه انفاذ نظر ایتدیکدن صوکره اسکی زمانلرک

مصائب قوم عند قوم فوائد

نصنک سخاقتنی پک اینی آ کلامشدر . بو حیثیت علمیه ایله یوسف آقچوره بک برادر مزک تورکیلیکنده ، غیر تورک ملتلر ایچون هیچ برته لکه ملحوظ دکلدر . استاد عزیزم دو ققور (کوستا لوبون) ک Interdépendance des des peuples یعنی « ترابط اقوام » دیدیکی حادثه جاری بی یوسف بک پک اینی تقدیر ایتمشدر . متارکینی متعاقب استانبولک ایکی یوزی متجاوز رجال فکریه و رسمیه . سنک ده امضاسنی محتوی اولاراق مرحوم (پهرلوتی) یه

شخصیت ذکائی ده تحول بر تکامل بر انکشاف اولونجه بالطبع شخصیت ذکائی نهک لهنده بر حادثه قارشیمنده بولونورز . بالعکس

« روزگارک ارکنه دوشمه بن آدم یورولور »

دیهرک هر اسن روزکاره کوره استقامت آلیش بالطبع ماتم انکیذر . وبو سببله درکه شو یوقاریکی مصراعی بانا مقام نصیحتنده او قویان یاشلی بر دوستمه روز کا ک اوکنه هر دوشن آدم یوزولور مصراعیه مقابله ایتمشدم .

سجیه صاحبی ذواتک حیاتنده ، دائماً تکرر ایدن بر وقعه کورولور . بو کیفیت اخلاق و شخصیتلرینک بر یالین قایا کیی اولماسندن در ، که کندیلرینه چارپان هر مصادمک عینی صورته قیریلایی و هر زمان عینی قوتی وعینی مقاومتی محافظه ایتمه سی نتیجه سیدر .

یوسف آقچوره بک (اجتهاد) ه یازدیغندن چوق زیاده ، (اجتهاد) ک « آتی پود » ی ، سمت قدمی اولان صراط مستقیم) ه ، (سبیل الرشاد) ه یازمشدر . فقط سبیل الرشاد یا خود (صراط مستقیم) ده نشر ایتدیکی یازیلری بلا مشکلات (اجتهاد) ده ده پک اعلا نشر ایدیه بیلیدی . (صراط مستقیم) ک ۲۱۸ نومرولو نسخه . سنده منتشر بر مقاله دن مفرض فقره آتیه بی (فاسفه سانخلری) آدلی کوچوک بر کتابک اوچنجی طبعنک ۷۰ نجی صحیفه سنده بولرسکز :

« صاریقلی عوامک ، مسلمانلری آلان سوق ایتکده اولدقلری یولک نهایتی ایکی یه آیریلیر : بو شعبه لر دن بریسنک مدخلنه « اعتقاد سزلق » دیگرینک مدخلنه « ضعف ، فقر ، واسارت یازلشدر . »

بو فقره نک ۱۵ سنه اول یازیلش اولماسی جالب نظر در .

محب فاضل یوسف آقچوره بکک اک زیاده متبیلر قناعتلری اقتصادی قناعتلیر . هانکی مقام وموضوعده اولورسه اولسون بتون دیگر علم وقناعتلرینه اقتصادی قناعتلری حاکمدر وبو سلسله ایمان وقناعتده هر زمان همسروتماماً متفق بولونمشدر . اوبعضاً ماورائی اسنادلردن استفاده ایتک یولنه کبررکه بز او یولک بیلغنده بر خیر

في الحقيقة بوكون عيني قناعتدهم كه يوسف بك ككيش
و منصف ده شوتن ناسيونا ليست ير متفكر مزدر . و
(كتابخانه حلمي) معرفتيه نفيس بر صورتده طبع ايديلن
(اقتصاد و سياست) نافع و سالم بر حرکت فكريه اولاراق
عرض وجود ايتشدرد . كتابك تحليليه كله جاك نسخه ده
ابتدار و متعاقب برايكي نسخه مزدرده بو تحليليه دوام ايده جكم .
ع . ج .

ايرانك ايچ يوزي

وطني خارچنده باشامني بيلمه ين ملت
وطني ايچنده اولمكه محكومدر .

رشتي

صوك زمانلرده دنيا نك هر يري كي ايران دخي
قاينامقده در . آره صره تايمس غزته سي خيرلي برانقلاب
طرزنده ايرانه در بعض يالديزي و مصنع خبرلر نشر
ايديوور . مطبوعات مزدرده بيلمه يهرك بو ساخته حوادثي
طاطلي نشيده لر كي ملت مزه جيرو ايديوور .
كوي ايرانده رضاخان نامه ده بر داهي ، منتظم بر
اردو ، خيرلي برانقلاب و بتون ، بونلر ك كتي ره چكي فياض
بر انكشاف و ارايمش .

ارقه سندن نه كله جكني بيلمه ديكمز بو طاطلي خبرلر ،
ملت مزه خاص بر صافلقه قارشيلانيور . و مسلمان قوم شونك
فيض و سعادت نه دعا اولونيور . رضا خان نامنده كي ذت ،
انكليز بنده سي اولدق دن و منتظم اردوسي بزم مزاريمزي
قازدق دن صوكره بوتون انكليز مستملكه لر ينك استحاله .
لرينه بكنزه ين ايران انقلابلريني بزم نه دن آلقيشلايلام ؟ ...
ماضي ده اولديني كي بزي دائما آرقه مزدن و ورمغه
چالیشان ، انكشاف يوليزي كسهن و درت ميليون توري
اسارتنده ايكله تن بر محيطي اسلام نامني طاشديوور ديه
نه دن تجيل ايدلم ؟ ...

بزي دين ماسكه سيله اغفال ايدن ، وطنمزي و ورمق
ايسته ين دوشمنلره يا قلق ايدن بر ملتك ايچ يوزيني
نه دن طانيمايلم ؟ ...
مع الاسف جاهل ديندارلر ك عصر لر دن بري بزه تلقين

يازديلم و متفقارينه احساس ايتمه سي رجا ايتديكم بر
مكتوبده [] عينا شو فقره دخي واردی :

Il est juste de réduire son adversaire à l'impuissance, mais il faut s'arrêter là ; écrier n'est pas vaincre ..

بوكونكي مدني و اقتصادي حيات اويله بر وضعیت
احداث ايتشدرد ، كه بتون ملترك آزچوق خرايته اشتراكي
واقع اولماق سزين بر ملتك خراب اولماسي ممكن دكلدر .
كيم نه ديرسه ديسين (آلمانيا) يي قورتارماق صورتيله
ميستر (ماقدونالد) هر كسدن اول آلمانياك آلا جاقليسي
اولان (فرانسه) يه خدمت ايتشدرد بوندن برقچ سنه
اول اوروپا نك زمامدارلر دن برينه خطاباً يازديغ بر
مطالعه نامه ده (آلمانيا) ، (انكلتره) و (فرانسه) اقتصادي
و سياسي بر زمين اخلاص و اتفاق اوزره ندرده يورومه ديكچه
صلح و رفاه جهانك تاسسي احتمالي اولماديني درميان ايتديكم
زمان قبل الارسال بوني كورن بر ديپلومات تورك دوستم مغلوب
و مضمحل آلمانياني جهانك سهباي صلح و فاهندن كورديكمه براز
حيرت ايتشدري ايتالياني فرانسه نك و آمريقاي شمالي يي انكلتره نك
دائماً بر ابرنده كور يوردم . (روسيانك) شروشوردن قور .
تاريلاسي و جهانك بزم اقتصادينه آلمانسي ده جهان رفاه
وسكوتي ايچون الزم كورمشم ، اوچ سنه صوكره ، اوچ
سنه اول يازيلان و بر آمريقا غزته سنده اوزمان انتشار
ايتش اولان بو مكتوبك تأمللري ، (ماقدونالدك) و
(هريو) نك منوريندك لري سايه سنده حيز فعله چيقيماقده در []

يوسف اقچوره بكه و كتابنك تحليليه بر ايكي متسلسل
مقاله تخصيص ايده جكز . براز طاشان استطرادلر دن در :
يوسف بك ملتجيه كندن بحث ايدر كن بوندن اون ايكي
سنه قدار اول « يوسف بك مليت پروردكل ، ملل پرورد »
ديشم . بوني يوسف بك كتابنك ۱۶ نجی صحيفه سنده
محرور عاجزي مراد ايدرك « بونك ايچون در كه مشهور بر
عثماني محرري تورك يوردي مديريني مليت پروردكل ملل
پرورد » ديه توصيف ايتشدري . عباره سيله خاطر لاتدي :

[*] بو مكتوبك تمامي ۱۰۲ نومرولو (۱۰۱) تهاده
اوقوبه بايرسك .
فراجه يازيلش اولان بو مكتوبك نسخ آتیه مزدن برنده عينا نشر
ايدلك زمانا تقرب ايتشدرد .